

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-11-09

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, regeringsrådet Carina Stävberg och justitierådet Ella Nyström.

Riksdagsledamöternas pensionssystem

Konstitutionsutskottet har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (förslag 2.1),
2. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (förslag 2.2),
3. lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,
4. lag om upphävande av lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,
5. lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter,
6. lag om ändring i lagen (1993:1426) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd,
7. lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av föredraganden Jenny Jonasson och kanslichefen vid socialförsäkringsutskottet Karin Laan.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Remissen innehåller ett förslag till ett nytt pensionssystem för riksdagsledamöter, vilket förutsätter omfattande ändringar i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Förslaget innebär bl.a. att sex kapitel i lagen ska upphöra att gälla och att två nya kapitel ska införas.

Förslaget (2.1) till lag om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

8 kap. 5 §

I andra stycket bör efter orden "dock att" infogas "tid med".

8 kap. 9 §

I bestämmelsen föreslås en skyddsregel som innebär att en ledamot under vissa förutsättningar har rätt till ett tilläggsbelopp till sin pension, om det pensionsbelopp som ska betalas ut till ledamoten enligt de nya reglerna blir lägre än det skulle ha varit med tillämpning av nuvarande regler. Tilläggsbeloppet utgör enligt andra stycket skillnaden mellan jämförelsebeloppet enligt 10 § och ålderspensionen för samma år.

Enligt 11 § ska, vid beräkningen av tilläggsbeloppet för den som varit talman, beräkningen ske med stöd av denna paragraf om jämförelsebeloppet blir högre än vid en beräkning enligt 10 §. För tydlighetens skull bör detta framgå redan av 9 § andra stycket första meningen.

Hänvisningen till 11 § i paragrafens första stycke blir därmed överflödig och bör utgå.

Lagrådet föreslår att andra stycket första meningen formuleras på följande sätt:

Tilläggsbeloppet utgör skillnaden mellan jämförelsebeloppet enligt 10 § eller 11 § och ålderspensionen för samma år.

Bestämmelsens fjärde stycke inleds med orden "Tilläggsbelopp utges". Såvitt Lagrådet kunnat finna används i förslaget i övrigt uttryckssättet att belopp "betalas" (se t.ex. bestämmelsens femte stycke, 8 kap. 12 och 13 §§ samt 9 kap. 2 §). Under förutsättning att någon saklig skillnad inte är avsedd bör samma uttryckssätt användas genomgående.

8 kap. 10 §

I bestämmelsens femte stycke anges att jämförelsebeloppet på visst sätt ska anknytas till prisbasbeloppet och räknas om vid förändring av detta. I förtydligande syfte bör ordet "detta" bytas ut mot ordet "prisbasbeloppet". Motsvarande ändring bör göras i 9 kap. 7 § och 11 kap. 7 §. Se också 14 kap. 2 § förslaget (2.2) till lag om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och 10 kap. 2 § förslaget till lag om ändring i lagen om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

8 kap. 11 §

I paragrafen görs två hänvisningar till 10 §. Den första hänvisningen synes överflödig och bör utgå. Efter orden "om det blir högre än" bör infogas ordet "beloppet".

8 kap. 12 §

I bestämmelsens andra stycke föreskrivs att ålderspension inte betalas ut samtidigt med vissa andra arvoden. Om avsikten är att föreskriva att rätt till ålderspension inte föreligger för tid då de angivna arvodena utgår bör bestämmelsen förtydligas i enlighet härmed (jfr 13 kap. 2 § tredje stycket).

9 kap. 1 §

Bestämmelsens andra mening bör förtydligas på så sätt att det framgår att vad som där anges är förutsättningar för att rätt till sjukpension ska föreligga.

Lagrådet föreslår att meningen formuleras på följande sätt:

För rätt till sjukpension krävs att arbetsförmågan på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan har blivit helt eller i det närmaste helt nedsatt under uppdragstiden och att arbetsförmågan oavbrutet är nedsatt i sådan omfattning till dess att han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning.

9 kap. 6 §

I den föreslagna regeln bestäms ersättningen från arbetsskadeförsäkringen som sådan ersättning som avser samma inkomstbortfall. Något inkomstbortfall nämns inte tidigare i regeln. För tydlighetens skull är det nödvändigt att precisera vilket slags inkomstbortfall som avses.

Bestämmelsen kan förslagsvis formuleras på följande sätt:

Sjukpension ska på ett underlag upp till 7,5 prisbasbelopp minskas med sådan ersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring som avser samma inkomstbortfall som sjukpensionen.

9 kap. 8 §

I andra stycket bör uttrycket "kan inte betalas" bytas ut mot det i förslaget i övrigt använda "betalas inte". Motsvarande ändring bör göras i 11 kap. 8 § andra stycket och 13 kap. 21 § andra stycket.

11 kap. 2 §

I bestämmelsen i första stycket andra meningen har ordet "barn" fallit bort. Efter vissa ytterligare justeringar av bestämmelsen borde denna kunna ges följande lydelse:

Med efterlevande make likställs den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en ogift ledamot vid dennes död och som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med den avlidne eller, när dödsfallet inträffade, väntade barn med denne.

Förslaget (2.2) till lag om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Övergångsbestämmelsen

Bestämmelsen är till följd av den inskjutna satsen "om det är tidigare" mycket svår att förstå innebörden av och bör förtydligas. Motsvarande förtydligande bör göras i övergångsbestämmelsen till förslaget till lag om ändring i lagen om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.